

Referanse:

Hanssen U. 2019. Naturverdier for lokalitet Ravnålia, registrert i forbindelse med prosjekt Kalkskog 2018. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <https://biofokus.no/narin/?nid=6463>)

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Rana
H.o.h.: 120 - 333 moh
Areal: 1493 daa

Prosjektilhørighet: Kalkskog 2018
Inventør: UHA
Vegetasjonsone: mellomboreal 100% (1490 daa)
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Ravnålia er undersøkt av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning AS. Undersøkelsene ble gjennomført i forbindelse med prosjektet "Naturfaglig kartlegging av kalkskog i Nordland", på oppdrag for Miljødirektoratet.

Området ligger nordvest for Langvatnet, nord for Mo i Rana i Rana kommune. Feltarbeidet ble foretatt den 21. og 22.07.2018.

Berggrunnen består av kalkspatmarmor (ca. 95 %), og noe grønnstein og amfibolitt i sørvest og sørøst. Det avgrensede forvaltningsarealet ligger i mellomboreal sone. Arronderingen vurderes som nokså bra, fordi avgrensningen følger stort sett tydelige terrengformasjoner i vest, sør og sørøst, mens den går nesten inntil en skogsveg i nord. Likevel er det skogstyper og noen myrer som fortsetter utenfor området i alle retninger.

Området var noe undersøkt fra før, og det fantes en Naturbaselokalitet i nordvest som ble erstattet med en ny lokalitet som følge av undersøkelser i denne prosjektsammenheng i 2018.

Omlag 95 % av området består av verdifulle naturtyper, der kalkgranskog dekker mer enn 85 % og ca. 5-10 % dekkes av åpen kalkmark. Det ble avgrenset 4 kjerneområder. Disse består av en stor lokalitet med kalkgranskog (sesongfuktig type) (verdi A), 2 lokaliteter med kalkgranskog med utforming høystaudegrankalkskog (verdi A og verdi B), og en lokalitet med åpen kalkmark (verdi A), og en stor lokalitet med gammel granskog (verdi B). I nord og sør fortsetter kjerneområder så vidt noe utenfor foreslått forvaltningsområdet.

Området er dominert av kalkrike vegetasjonstyper der store deler består av bærlyng-kalklågurtskog (ca. 70 - 90 %), etterfulgt av sterkt kalkrik grunnlendt lyngmark, høystaudevegetasjon, ekstremt kalkrike nakne berg, svak lågurtskog, svak bærlyng-kalklågurtskog og rikmyr.

Gran er dominerende treslag (ca. 95 %), men det forekommer også bjørk, rogn, selje, gråor, hegg, furu, osp og vierarter.

I det foreslåtte forvaltningsområdet er det påvist 5 nær truede arter (gubbeskjegg, huldrelav, sukkernål, svartonekjuke, kjempebarkbille), i tillegg til observasjoner av gaupe (EN) og jerv (EN) (Artskart, data eksport 10.03.2019). Grankalkskog (VU) er en rødlistet naturtype og dekker ca. 75-80 % av arealet.

Skogen er for det meste i aldersfase og har en del død ved, mest i form av granlæger og enkelte grangadd, mens det er mindre død ved av boreale løvtrær. Granlæger finnes spredt, enkelte steder opptil 2-5 per daa og til dels av temmelig store dimensjoner og i ulike nedbrytningsstadier.

Forvaltningsarealet skårer høyt på dødvedkontinuitet, urørthet/ påvirkning, gamle bartrær, rikhet og størrelse, og middels høyt på død ved mengde, arter, arrondering, topografisk variasjon. På parametere som gamle løvtrær, treslagsfordeling og vegetasjonsvariasjon skårer området lavt.

I henhold til siste verneevalueringa av skogvernet fra 2016/2017 (Framstad et al. 2017), oppnår området høy mangeloppfyllelse for kalkgranskog (og gammel granskog) i Nordland fylke, og høy mangeloppfyllelse på generelle mangler. Samlet vurderes mangeloppfyllelse som høy.

Området gis verdien 3 poeng og vurderes som regionalt verdifullt.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført av Ulrike Hanssen den 21. og 22.07.2018. Første runden ble gjennomført med utgangspunkt i nordvest av undersøkelsesområdet for å undersøke skogen nedenfor bergveggene i vest. Videre ble det bratte terrenget fulgt mot sør mot Vargdalen, der sørvestre deler av undersøkelsesområdet ble undersøkt. Ved å følge foten til bergveggene, fortsatte så feltarbeidet mot sørvest. Etterhvert ble lia krysset for å komme opp på Ravnålia. Her ble det svingt brått mot nordvest for å undersøke skogsområdene øst for bergveggene i vestre og sørvestre deler av undersøkelsesområdet. Andre dagen ble feltarbeidet startet i nordvest ved Ågdalen for å undersøke nedre deler av lia mot sørøst. Litt vest for Killingmyra ble det svingt mot sørvest i Ømmertjønnlia. Etterhvert gikk turen mot nordvest der de høyest liggende områdene ble undersøkt. Det ble så svingt mot øst og etterhvert mot nord for å få oversikt over sentrale nordre deler på veg tilbake til utgangspunktet.

Tidspunkt og værrets betydning

Det var fint solskinnsvær og årstiden for feltarbeidet var gunstig med hensyn til kartlegging av naturtyper og alle ettersøkte organismegrupper (karplanter, moser, lav, jord- og vedboende sopp). Likevel var det en dårlig soppsesong grunnet lange tørkeperioder denne sommeren.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Undersøkelsesområdet inngår i en tematisk kartlegging av potensiell kalkskog i forbindelse med kalkskogsprosjektet for Nordland i 2018, i regi av Miljødirektoratet. Det dekker et areal på ca. 1529 dekar og ligger i Rana kommune, nordvest for Røssvoll.

Tidligere undersøkelser

Området var en del undersøkt fra før, og det var avgrenset en Naturbase-lokalitet i nordvest. Det fantes flere artsregistreringer av ulike organismegrupper på Artskart, dette mest i nordre deler, men også noen få i vest og sør. Observasjonene er for det meste av nyere dato og omfatter i tillegg til fugler og rovdyr også en del karplanter, lav, noen få sopp og insekter. Det fantes ingen MiS-registreringer (NIBIO 2018) ved undersøkelsestidspunktet.

Beliggenhet

Det foreslåtte forvaltningsområdet ligger nordvest for Langvatnet, nord for Mo i Rana i Rana kommune. Det ligger øst for Ravnåga, der den strekker seg mellom lia ved elva Ravnåga i vest, til Pallan ved Truskarddalen i sørøst, og til nedre deler av lia ned mot Ømmertjønnbekken i nordøst. I sørvest omfattes de bratte liene vest for Ravnålia.

Naturgrunnlag

Topografi

Det foreslåtte forvaltningsområdet ligger mellom ca. 120 og 333 m.o.h. I sørøst, sør og vest er det svært bratte lier, som stedvis består av bergvegger, skogkledte skrenter og bergknauser med tilsammen opptil 100 meter høyde. Største deler av området ligger ovenfor dette tydelige trinnet i terrenget. Her er det snakk om et svært små-kupert relieff på mindre skala, der det veksler frekvent mellom karstpreget kalkberg og forsenkninger. På grovere skala går det en høyderygge mot sørøst langs sørvestre kanten til det foreslåtte forvaltningsområdet. Øst for den heller terrenget slakt mot nordøst.

Det er spredt med små kildesig, dette mest i nordøstre og sentrale deler. I sørvest og sørøst er det innslag av rikmyrer.

Geologi

Store deler består av kalkspatmarmor (ca. 95 %), og det er kun små områder i sørvest og sørøst som består av de næringsrike bergartene grønnstein og amfibolitt.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: mellomboreal 100% (1490 daa) .

Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone.

Klima

For det meste ligger området ikke spesielt eksponert til. Eksposisjonen for vær og vind er størst langs kanten til bergveggene i vest og søndre deler. Resten regnes å være svakt til moderat værutsatt. Mikroklimatisk er det variasjon grunnet småkupert terreng med eksponerte bergknauser og beskyttede forsenkninger. Bergveggen i søndre deler er sør-vendt og sterk tørkeutsatt. I nordvest er bergveggen vendt mot vest og stedvis skogkledt, slik at luftfuktigheten her er lokalt noe mer stabilt.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen vurderes som middels. Der er ingen topper som skiller seg markant ut i landskapet, men med de store bergveggene i vest og sørvest, danner et tydelig trinn i terrenget, som strekker seg mellom ca. 150 og 400 m.o.h. Det er store forskjeller i solinnstrålingen på bergveggene. Terrenget på det platåliggende området ovenfor bergveggene heller over store deler slakt mot nordøst. Her finnes en stor økologisk variasjon på små skala. Relieffet veksler frekvent mellom små knauser med nakent karstpreget kalkberg eller grunnlendt mark og små forsenkninger og innslag av sprekker. Dette medfører variasjon i mikroklimatiske forhold som solinnstråling, tørkeutsatthet, eksposisjon og luftfuktighet.

Jordsmonnet er overveiende veldrenert, men det finnes spredt med friske områder, samt også små arealer med fuktig grunn. Spesielt i nordøstre og sentrale deler er det spredt med små kildesig, og i sørvest og sørøst er det innslag av rikmyrer.

Mangfold av grunntyper mht. NiN 2.1 er relativ liten. Disse består mest av kalkrike vegetasjonstyper knyttet til skog, etterfulgt av intermediære skogstyper, kalkrik åpen mark, nakent berg og bergvegger, tallrike små forekomster av kalkrike kildesig og innslag av våtmark.

Det ble avgrenset 4 kjerneområder med verdifulle naturtyper mht. reviderte faktaark (2015) for DN-håndbok 13. Disse dekker ca. 95 % av det foreslåtte forvaltningsområdet og består av en stor lokalitet med kalkgranskog, to lokaliteter med kalkgranskog av delnatatype høystaudegranskalkskog, og en lokalitet med åpen kalkmark.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Det foreslåtte forvaltningsområdet er dominert av kalkrike vegetasjonstyper og store deler består av bærlyng-kalklågurt-skog (ca. 70 - 90 %). I tillegg forekommer det innslag av sterkt kalkrik grunnlendt lyngmark, høystaudevegetasjon, ekstremt kalkrike nakne berg, svak lågurt-skog, svak bærlyng-kalklågurt-skog og rikmyr. Tresjiktet er dominert av gran (ca. 95 %),

men det forekommer også bjørk, rogn, selje, gråor, hegg, furu, osp og vierarter.

Skogstruktur og påvirkning

Det er overveiende snakk om granskog i aldersfase og det er kun sporadiske forekomster av yngre skog langs kanter i nordøst og søndre deler. Skogen er overveiende lysåpen, og har en del død ved. Det ble registrert en god del granlæger av temmelig store dimensjoner og i ulike nedbrytningsstadier, og kontinuiteten i død ved kan sies å være god. Det forekommer også enkelte grangadd, i tillegg til noen få læger og gadd av løvtrær. I gjennomsnittet er det anslagsvis snakk om ikke mer enn 2-4 dødved-elementer per daa, og fordelingen av disse er noe uregelmessig. Det ble registrert noen få gamle stubber. Skogen er svært ekstensiv beitet av sau, og det er noen få sauetråkk i søndre og sentrale, vestre deler.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Ravnålia. Nummereringen referer til inn-tegninger vist på kartet.

1 Ravnålia vest

Naturtype: Kalkbarskog - Høgstaude-kalkgranskog
BMVERDI: A

Areal: 141daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 28.03.2019, basert på eget feltarbeid den 21.07.2018. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med kartlegging av kalkskog i Nordland i 2018, i oppdrag for Miljødirektoratet.

Dette er en revisjon som erstatter tidligere Naturbaselokalitet BN00101513 Ravnålia vest, kalkbarskog (verdi A). Den har fått endret avgrensning og beskrivelse.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlis-teststatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015). Rødlisestatus for naturtyper følger norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Ravnåga, nordvest for Langvatnet, i Rana kommune. Den ligger vest og sørvest for Ravnålia. Her strekker den seg langs foten til svært bratte lier som i nord er vendt mot øst og i sørøst mot sør. I nordvest grenser lokaliteten til dels til skogsveg til Ravnåga, til dels til yngre plantet granskog og til ei liten hogstflate lengst nord. I sørøstre deler går den over i yngre og plantet granskog og fattigere vegetasjon. Avgrensningen mot øst er noe usikker. I øst og nordøst går lokaliteten over i naturtypelokalitet Ravnålia vest, bergvegg (åpen kalkmark, verdi A) og Ravnålia (kalkbarskog, verdi A).

I nordre deler er terrenget småkupert og har stedvis karstformasjoner. Sørøstre deler er preget av et svakt jevnere strukturert relieff. Stedvis forekommer skogkledt rasmark og ur, samt enkelte steinblokker. Jordsmonnet er for det meste frisk og samtidig veldrenert. De er noen få fuktsig.

Berggrunnen består overveiende av kalkspatmarmor, og det er kun et smalt bånd langs sørvestre kanten som består av grønnstein og amfibolitt. Løsmasser består av forvittringsmateriale og bart fjell.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er kalkbarskog av delnaturtype høystaudegrankalkskog.

Etter NiN-2.1 er det mest snakk om høystaudeskog (T4 C-18), litt tørkeutsatt høystaudeskog (T4 C-19), bærlyng-kalklågurtskog (T4 C-8), lite uttørkingseksponeerte temmelig til ekstremt kalkrike nakne berg (T2 C-7) og innslag av svak lågurtskog (T4 C-2) (5:1:2:1:1).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende i aldersfase, men lokalt er også plantet granskog i optimalfase og yngre skog på tilgrodd gammel veg med i avgrensningen.

Det er lite til moderat med dødved, dette mest i form av granlæger i ulike nedbrytningsstadier. På ustabil rasmark er det innslag av læger av boreale løvtrær. I gjennomsnittet er det anslagsvis ikke mer enn mellom 1-3 læger per daa.

I sønder deler er det en eldre traktorveg i gjengroing, og i øst er det en gammel sti som fører oppover i lia mot nordøst.

Det ble observert flere gamle stubber, dette mest i sørøstre deler.

Det ble observert beiteskader på rogn, en del dyretråkk. Lengst øst krysses lokaliteten av en strømgate. I nordvest er det gjengrodd rester den gamle skogsvegen.

Artsmangfold: Her forekommer kalkkrevende arter som taggbregne, trollbær, fjell-lok, grønnburkne, ballblom, tyrihjel, turt, fireblad, teiebær, kranskonvall, skogsvinerot, trollurt, myske, krattmjølke og sumphaukeskjegg. I tillegg ble det registrert skogstorkenebb, skogsnelle, markjordbær og sveve-arter. På bergknauser forekommer putevrimose, huleblygmose, rødhøstemose, kammose, rødsildre, reinrose, rynkevier, rødfangre, gulsildre, bergstarr, brudespore, rundskolm, hvitmaure og tysbast. Innimellom forekommer nøysommere arter som røsslyng, blokkebær, skrubbebær, gulris og reinlav.

På granlåg ble det funnet svartonekjuke (NT), granstokkjuke, og vedmusling, og på osp ble det observert barkhårskål og ospeildkjuke.

Blant lavararter ble det gjort funn av huldrelav (NT), gubbeskjegg (NT), krukkenål og gulgrønnål på gran, og stiftfittlav, grynnrenge og skrubbenever på rogn. I tillegg ble det registrert lungenever, stiftfittlav, skrubbenever, skålfittlav og lodnevreng på selje. På osp ble det funnet lodnehinnelav. Av trær forekommer mest gran, men det forekommer også bjørk, selje, rogn, hegg, gråor, osp, vier og einer.

Ved tidligere registreringer ble det funnet murburkne, lappøyentrøst, kalktelg, bjørnebrodd, krattfiol og hinnetrollmose (Gaarder m.fl. 2015). I tillegg finnes på Artskart (eksport 10.03.2019) tidligere registreringer av sotriske og flere fugler, og det ble observert gaupe (EN) og jerv (EN) i området.

Fremmede arter: Det ble registrert et funn av antatt hagerips.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere forekomster av kalkbarskog i området, og lokaliteten kan sies å være del av et nettverk av slike miljøer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for kalkbarskog (fra 2015) oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (ca. 141 daa), og middels til høy vekt på artsamangfold og middels vekt på mosaikk med åpen kalkmark. Ut fra dette har lokaliteten egentlig verdi B – viktig, men med hensyn til lokalitetens størrelse, det høye antallet på kjennetegnende arter, potensialet til flere interessante og rødlistede arter, og i sammenheng med de tilgrensende lokalitetene, vurderes verdien til å være svært viktig – A. Kalkgranskog er en rødlistet naturtype (VU)

(Artsdatabanken 2018).

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Naturverdiene er først og fremst knyttet til arter som er avhengig av gamle levende bar- og løvtrær og død ved, men også til arter som er avhengig av skogsmiljø med kalkgrunn. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

2 Ravnålia vest, bergvegg

Naturtype: Åpen grunnlendt kalkmark - eksponerte kalkberg utenfor Oslofeltet
BMVERDI: A

Areal: 55daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 28.03.2019, basert på eget feltarbeid den 21.07.2018. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med kartlegging av kalkskog i Nordland i 2018, i oppdrag for Miljødirektoratet.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlis-teststatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015). Rødlisestatus for naturtyper følger norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Ravnåga, nordvest for Langvatnet, i Rana kommune. Den ligger vest for Ravnålia og består av bergvegger og bratte skogkledte bergskrenter. I nordre deler er disse vendt mot vest, men i sør svinger lia mot sørøst og er vendt mot sør. Lia kan sies å være småkupert med flere utbuktninger, svake trinnkarakter og innslag av rasmark. Det veksler mellom nakne berg og skogkledte skrenter. Det er stor variasjon i solinnstråling, der sørøstre deler er mest tørkeutsatt. Lokaliteten går over i naturtypelokalitet Ravnålia vest (kalkbarskog, verdi A) i vest og sørvest, og i øst i naturtypelokalitet Ravnålia (kalkbarskog, verdi A). Berggrunnen består av kalkspatmarmor og det er bart fjell.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er åpen kalkmark av delnaturtyper eksponerte kalkberg utenfor Oslofeltet og åpen grunnlendt kalkmark utenfor Oslofeltet.

Etter NiN-2.1 er det antageligvis mest snakk om uttørkingseksponerte temmelig til ekstremt kalkrike berg, bergvegger og knauser (T2 C-8), åpen sterkt kalkrik grunnlendt lyngmark (T2 C-7) og lyng-kalklågurskog (T4 C-12) (5:4:1).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er i aldersfase, men det er moderat med dødved. Det ble registrert enkelte gadd og flere læger av løvtrær og gran.

Arts mangfold: Pga. av utilgjengelig terreng ble kun nedre deler av bergveggene undersøkt. På bergknauser forekommer her kalkkrevende arter som putevrimose, huleblygmose, rødhøstemose, kammose, rødsildre, reinrose, rynkevier, rødflangre, gulsildre, bergstarr, brudespo-re, rundskolm, hvitmaure, grønnebarkne, kranskonvall og tysbast. Av trær forekommer gran, bjørk, rogn, selje, einer og furuer.

På Artskart (eksport 10.03.2019) finnes det tidligere registreringer av murbarkne, lappøyentrøst, kalktelg, bjørnebrodd, krattfiol og hin-netrollmose i området (Gaarder m.fl. 2015). Potensialet til flere interessante og rødlistede arter, ikke minst blant moser og lav, vurderes som stor.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere forekomster av kalkberg i området, og lokaliteten kan sies å være del av et nettverk av slike miljøer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for åpen kalkmark (fra 2015) oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (ca. 55 daa), og antatt middels til høy vekt på arts mangfold, og høy vekt på påvirkning. Ut fra dette har lokaliteten verdi A – svært viktig.

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at lokaliteten ikke utsettes for fysiske inngrep.

3 Ravnålia, Pallan nord

Naturtype: Kalkbarskog - Høgstaude-kalkgranskog
BMVERDI: B

Areal: 16daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 28.03.2019, basert på eget feltarbeid den 22.07.2018. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med kartlegging av kalkskog i Nordland i 2018, i oppdrag for Miljødirektoratet.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlis-teststatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015). Rødlisestatus for naturtyper følger norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Ravnålia, nordvest for Langvatnet, i Rana kommune. Den ligger nord for Pallan. I sørvest grenser lokaliteten til ei svært bratt li med bergvegger. Ellers grenser området til en stor lokalitet med kalkgranskog (Ravnålia, verdi A).

Terreng: Terrenget er tendensielt vendt mot nordvest, men det er veldig småkupert karstlandskap med store og små høyderygger av kalkberg og forsenkninger innimellom.

Berggrunnen består av kalkspatmarmor og løsmasser er bart fjell og stedvis tynt humusdekke. Jordsmonnet er for det meste veldrenert med lokalt frisk mark i forsenkninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er kalkbarskog av delnaturtype høystaudegrankalkskog.

Etter NiN-2.1 er det mest snakk om høystaudekog (T4 C-18) og lite uttørkingseksponerte temmelig til ekstremt kalkrike nakne berg (T2 C-7) (7:3).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende i aldersfase, men lokaliteten krysses av en kraftgate der trærne har blitt hogt. Det er innslag av søppel fra anleggsarbeidet knyttet til strømlinjen. Der er noe død ved, herunder gadd av bjørk, gran og selje. I tillegg ble det registrert flere læger, blant disse også noen få grove seljelæger og grove morkne granlæger. Anslagsvis er det snakk om 1-3 dødved-elementer per daa. Vegetasjonen er stedvis nedbeitet av sau.

Arts mangfold: Her forekommer kalkkrevende og noe mindre kalkkrevende arter som taggbregne, tyrihjel, turt, teiebær og skogvikke. På kalkknauser ble det registrert kammose, rødsildre, grønnebarkne, huleblygmose og putevrimose. På gamle gran ble det funnet gubbeskjegg (NT) og krukkenål, og på selje ble det observert lungenever og skrubbenever. Av trær forekommer mest gran (ca. 99 %), men det forekommer også bjørk og selje. Det er noe potensiale til flere interessante og sjeldne arter, kanskje mest blant moser.

På Artskart (eksport 10.03.2019) finnes det tidligere registreringer av fugler og det ble observert gaupe (EN) og jerv (EN) i området.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere forekomster av kalkbarskog i området, og lokaliteten kan sies å være del av et nettverk av slike miljøer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for kalkbarskog (fra 2015) oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (ca. 16 daa), og lav vekt på arts mangfold og middels vekt på mosaikk med åpen kalkmark. Ut fra dette har lokaliteten verdi B – viktig.

Kalkgranskog er en rødlistet naturtype (VU) (Artsdatabanken 2018).

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Naturverdiene er her knyttet til arter som er avhengig av gamle levende bartrær men også til arter som er avhengig av skogsmiljø med kalkgrunn. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging. Dagens svært ekstensiv sauebeite vurderes som heller positiv for arts mangfoldet, fordi den opprettholder et lysåpent skogsmiljø.

4 Ravnålia

Naturtype: Kalkbarskog - Kalkgranskog
BMVERDI: A

Areal: 1275daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 28.03.2019, basert på eget feltarbeid den 22.07.2018. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med kartlegging av kalkskog i Nordland i 2018, i oppdrag for Miljødirektoratet.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlis-testatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015). Rødlisestatus for naturtyper følger norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Ravnåga, nordvest for Langvatnet, i Rana kommune. Her strekker den seg i lia mellom elva Ravnåga i vest, Ømmertjønnbekken i nord og Truskarddalen i øst. I vest grenser den til naturtypelokalitet Ravnålia vest, bergvegg (åpen kalkmark, verdi A), i sørvest og nordvest til naturtypelokalitet Ravnålia vest (kalkskog, verdi A) og i søndre del ligger naturtypelokalitet Ravnålia, Pallan nord (kalkskog, verdi B). Disse ble avgrenset ved samme anledning.

Lokaliteten grenser til bratte bergskrenter, til dels med større andel av boreale løvtrær, i sørøst og sør. Ei nyere tids hogstflate grenser til lokaliteten i sør. I nordøst går det stedvis over i skogkledt myr og yngre skog. Lengst nord grenser lokaliteten til skogsveg. Terrenget er preget av svak høyderugg mot sørøst, og liene heller slak mot nordøst. På mindre skala er det snakk om et utpreget småkupert terreng som er typisk for kalkgrunn, med mange kalkknauser, karstberg, forsenkninger og sprekker. Det er spredt med små kildesig, dette mest i nord-østre deler. For det meste er jordsmonnet veldrenert, men det er også friske partier innimellom, samt innslag av rikmyrer i sørøstre deler.

Berggrunnen består overveiende av kalkspatmarmor, og det er kun et lite område i sørøst som består av grønnstein og amfibolitt. Løsmasser består av forvitningsmateriale og bart fjell, med stedvis tynt dekke.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er kalkbarskog av delnaturtyper kalkgranskog.

Etter NiN-2.1 er det mest snakk om bærlyng-kalklagurtskog (T4 C-8) og åpen sterkt kalkrik grunnlendt lyngmark (T2 C-7) (9:1). Sporadisk forekommer også lite uttørkingseksponte ekstremt kalkrike nakne berg, og tilsynelatende fattigere og friskere naturtyper knyttet til skog, samt noe rikmyr.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende i aldersfase, men det inngår innslag av yngre skog i nordøst. Det er stedvis bra med død ved, dette mest i form av granlæger, men det forekommer også flere gadd av gran og boreale løvtrær. Det er spredt med granlæger av temmelig grove dimensjoner og i ulike nedbrytningsstadier. Kontinuiteten av død ved vurderes som god. I gjennomsnittet er det anslagsvis snakk om 2-4 dødved-elementer per daa, med noe ujevn fordeling. Det ble observert noen få gamle stubber. Skogen er svært ekstensiv beitet av sau, og det er noen få sauetråkk i søndre og sentrale, vestre deler. Søndre deler krysses av en kraftlinje som ble ryddet for trær.

Arts mangfold: Her forekommer en god del mer eller mindre kalkkrevende arter som taggbregne, rødflangre, teiebær, markjordbær, legeveronika, grønnburkne, grønnkurle, fjelltistel, hårstarr, fjelltistel, kranskonvall, fjell-lok, tyrihjel, sveve-arter, ballblom, sumphaukeskjegg, skogstorkenebb og klubbstarr.

På kalkrike bergknauser og kalkrik grunnlendt mark forekommer putevrinose, museøre, rødsildre, gulsildre, reinrose, rynkevier, rundskolm, fjellfrøstjerne, huleblygmose, rødhøstemose, kammose, harerug, fjellsnelle, fingerstarr og bjørnebrodd.

På et lite rikmyr i sørvest ble det i tillegg observert gullstar, tepperot, marigras og bredmyrull. Innimellom forekommer også nøysommere arter som blåbær og skrubbeær.

På granlåg ble det funnet svartonekjuke (NT), granstokkjuke, tjærekjuke, praktskinn, brungul stubbemusserong og hyllekjuke.

Blant lavararter ble det gjort funn av gubbeskjegg (NT) (på gran og bjørk), samt krukenål, gullgrynnål, hvitringnål og antatt grønnsotnål på gran. På rogn ble det funnet skrubbenever, stiftfiltav og lungenever.

Av trær forekommer mest gran (ca. 99 %), men det forekommer også bjørk, selje, vier og rogn.

I tillegg finnes på Artskart (data eksport 10.03.2019) registreringer av sukkernål (NT), kjempebarkbille (NT), flere registreringer blant fugler, og det ble observert gaupe (EN) og jerv (EN) i området.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere forekomster av kalkbarskog i området, og lokaliteten kan sies å være del av et nettverk av slike miljøer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for kalkbarskog (fra 2015) oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (ca. 1275 daa), og middels til høy vekt på arts mangfold og middels vekt på mosaikk med åpen kalkmark. Ut fra dette har lokaliteten egentlig verdi B – viktig, men med hensyn til lokalitetens størrelse, antallet på kjennetegnende arter, potensialet til flere interessante og rødlistede arter, og i sammenheng med de tilgrensende lokalitetene, vurderes verdien til å være svært viktig – A. Kalkgranskog er en rødlistet naturtype (VU) (Artsdatabanken 2018).

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning.

Naturverdiene er først og fremst knyttet til arter som er avhengig av gamle levende bartrær, dødvedmengde og kontinuitet på død ved, men også til arter som er avhengig av et skogsmiljø med kalkgrunn. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging. Dagens svært ekstensiv sauebeite vurderes som heller positiv for arts mangfoldet, fordi den opprettholder et lysåpent skogsmiljø.

Artsmangfold

Det ble registrert flere kalkkrevende arter som taggbregne, rødflangre, teiebær, legeveronika, grønnburkne, fjelltistel, hårstarr, fjelltistel, kranskonvall, fjell-lok, tyrihjel, ballblom, sumphaukeskjegg, klubbestarr, trollbær, ballblom, turt, fireblad, skogsvinerot, trollurt, myske, krattmjølke, museøre, rødsildre, gulsildre, reinrose, rynkevier, rundskolm, fjellfrøstjerne, harerug, fjellsnelle, fingerstarr, bergstarr, brudespore, murburkne, lappøyentrøst, kalktelg, bjørnebrodd, krattfiol, hvitmaure, tysbast, bjørnebrodd, gullstar, marigras og bredmyrull. På kalkberg forekommer kalkkrevende moser som putevrimose, huleblygmose, rødhøstemose, hinnetrollmose og kammose. Av trær forekommer mest gran (ca. 95 %), men det forekommer også bjørk, selje, rogn, hegg, gråor, osp, furuer, vier og einer.

Det er påvist 5 rødlistearter innenfor forvaltningsområdet (i hht. rødlista 2015). Disse er gubbeskjegg (NT), svartonekjuke (NT) og huldrelav (NT). På Artskart (data eksport 10.03.2019) ligger det i tillegg funn av sukkernål (NT) og kjempebarkbille (NT), og det ble gjort flere observasjoner av gaupe (EN) og jerv (EN) i området.

Andre lavararter som ble funnet er krukkenål, gulgrynnål, hvitringnål og antatt grønnsotnål på gran, og skrubbenever, stiftfjelllav, kystfjelllav, grynvrøng og lungenever på rogn, i tillegg til skålfjelllav og lodnevrenge på selje og lodnehinnelav på osp.

Videre ble det registrert granstokkjuke, tjærekjuke, praktskinn, brungul stubbemusserong, hyllekjuke og vedmusling på gran, og på osp ble det observert barkhårskål og ospeildkjuke.

Det er stor potensial for jordboende og vedboende sopp og moser.

*Tabell: Artsfunn i Ravnålia. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Biller	Dendroctonus micans	kjempebarkbille	NT		
Karplanter	Anthyllis vulneraria	rundbelg			1 2
	Asplenium ruta-muraria	murburkne			2
	Asplenium viride	grønnburkne			1 3
	Carex buxbaumii	klubbestarr			
	Carex capillaris	hårstarr			
	Carex digitata	fingerstarr			2
	Carex rupestris	bergstarr			1 2
	Cystopteris montana	fjell-lok			1 2
	Daphne mezereum	tysbast			1
	Dryas octopetala	reinrose			1
	Epipactis atrorubens	rødflangre			1
	Equisetum variegatum	fjellsnelle			
	Eriophorum latifolium	breimyrull			
	Euphrasia salisburgensis	lappøyentrøst			2
	Galium odoratum	myske			1
	Gymnadenia conopsea	brudespore			1 2
	Gymnocarpium robertianum	kalktelg			2
	Hieracium odorata	marigras			
	Polystichum lonchitis	taggbregne			1 2 3
	Salix reticulata	rynkevier			1 2
	Saxifraga oppositifolia	rødsildre			1 2 3
	Viola mirabilis	krattfiol			2
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1 3
	Chaenotheca subroscida	sukkernål	NT		
	Gyalecta friesii	huldrelav	NT		1
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1 3
	Lobaria scrobiculata	skrubbenever			1 3
	Microcalicium disseminatum	krukkenål			1 3
	Pannaria rubiginosa	kystfjelllav			1
Moser	Cyrtomium hymenophylloides	hinnetrollmose			2
	Orthothecium rufescens	rødhøstemose			1

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
	Seligeria donniana	holeblygmose			1 3
Sopper	Lasiobelonium corticale	barkhårskål			1
	Phellinus chrysoloma	granstokkjuke			1
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	NT		1

Avgrensing og arrondering

Nesten hele undersøkelsesområdet foreslås inkludert i et mulig forvaltningsområde, og det er kun et område i sørvest med fattigere vegetasjon og yngre skog, som ble ekskludert i foreslått avgrensning. Området grenser i nordøst for det meste til yngre granskog med innslag av små myrer. I sørøst er det ei nyere tids hogstflate. I sør er det skogkledte bergskrenter stedvis med større andel på løvtrær. I sørvest er det yngre og stedvis plantet skog. I nordvest og nord grenser området nesten helt inntil skogsvegen til Ravnåga. Også her er det lokalt områder med yngre plantet granskog og ei liten hogstflate lengst nord.

Arronderingen anses som god, fordi den følger stort sett tydelige terrengformasjoner i landskapet. Med sin konveks utforming ligner området dermed en slag omvendt landskapsrom som ligger opphøyd til i sentrale deler og som er vendt nedoverbakke langs sine kanter.

Andre inngrep

I sørøst grenser området til ei nyere tids hogstflate, og det er yngre skog som grenser til området i nordøst. Her inngår også en tilgrodd del av den tidligere skogsvegen. Søndre deler krysses av en kraftlinje, og det er en gammel sti som krysser lia i sørvest.

Vurdering og verdisetting

Innenfor det foreslåtte forvaltningsområdet er naturverdiene i første rekke knyttet til kalkgranskog og åpen kalkmark, og i tillegg til gammel granskog.

Det ble avgrenset 4 kjerneområder som strekker seg litt utover foreslått verneområdegrenser i nord og sør. Disse dekker ca. 95 % av totalarealet. Verdiene til kjerneområdene er høye (3 lokaliteter med verdi svært viktig – A og en lokalitet med verdi viktig – B).

Det ble funnet 5 rødlistede arter som er knyttet til gammel granskog, herunder gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT), sukkernål (NT), svartsonekjuke (NT) og kjempebarkbille (NT). Det forekommer tallrikt med kalkkrevende arter blant karplanter og det ble registrert flere kalkkrevende moser.

Kalkgranskog (VU) er en rødlistet naturtype (Artsdatabanken 2018) og dekker ca. 75-80 % av totalarealet. Arronderingen er bra, fordi området strekker seg på et markant landskapselement som er avgrenset med svært bratte lier i vest, sør og sørøst. Nordøstre deler er preget av slake helninger mot nordøst. I nord grenser området til skogsveg, og i nordøst til noe yngre skog og spredte myrer med skogsveg bak. I sørøst er det ei hogstflate.

Skogen er for det meste i aldersfase. Av trær forekommer mest gran (ca. 95 %), men det forekommer også bjørk, selje, rogn, hegg, gråor, osp, furuer, vier og einer.

Forvaltningsarealet skårer høyt på rikhet, størrelse, dødvedkontinuitet, gamle bartrær og urørthet/ påvirkning, og middels på dødved mengde, topografisk variasjon, arrondering og arter. På parametere som gamle løvtrær og treslagsfordeling skårer området lavere.

I henhold til siste verneevalueringa av skogvernet fra 2016/2017 (Framstad et al. 2017), vurderes mangeloppfyllelse for kalkgranskog og gammel granskog i det foreslåtte forvaltningsområdet som høy.

Området gis verdien 3 poeng og vurderes som regionalt verdifullt. Bare noen få titalls meter unna ligger en Naturbase-lokalitet med bekkekløft, og noen få kilometer øst er det en stor Naturbase-lokalitet med kalkskog. Landskapsøkologisk bør det foreslåtte forvaltningsområdet sees i sammenheng med disse.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Ravnålia. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Ravnålia vest												-	-	
2 Ravnålia vest, bergvegg												-	-	
3 Ravnålia, Pallan nord												-	-	
4 Ravnålia												-	-	
Samlet vurdering	***	**	***	***	*	-	*	**	*	***	**	***	**	3

Mangeloppfyllelse

I henhold til siste verneevalueringa av skogvernet fra 2016/2017 (Framstad et al. 2017), er kalkgranskog i Nordland en mangelnaturtype med stort udekket vernebehov og gammel granskog en mangelnaturtype med middels udekket vernebehov. Med mer enn 1300 daa og A-verdi oppnås høy mangeloppfyllelse for begge skogstyper.

Det foreslåtte forvaltningsområdet omfatter mer enn 1000 daa høybonitetsskog i mellomboreal sone, som samtidig er biologisk gammel skog, og dermed oppnås høy mangeloppfyllelse på generelle mangler.

Med under 10 kvadratkilometer i mellomboreal sone oppnår området ikke høy vekt på tema storumråde.

Samlet vurderes mangeloppfyllelse som høy, dette fordi det er oppnådd høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtype og generelle mangler.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Ravnålia.

Mangelnaturtyper: Høy mangeloppfyllelse

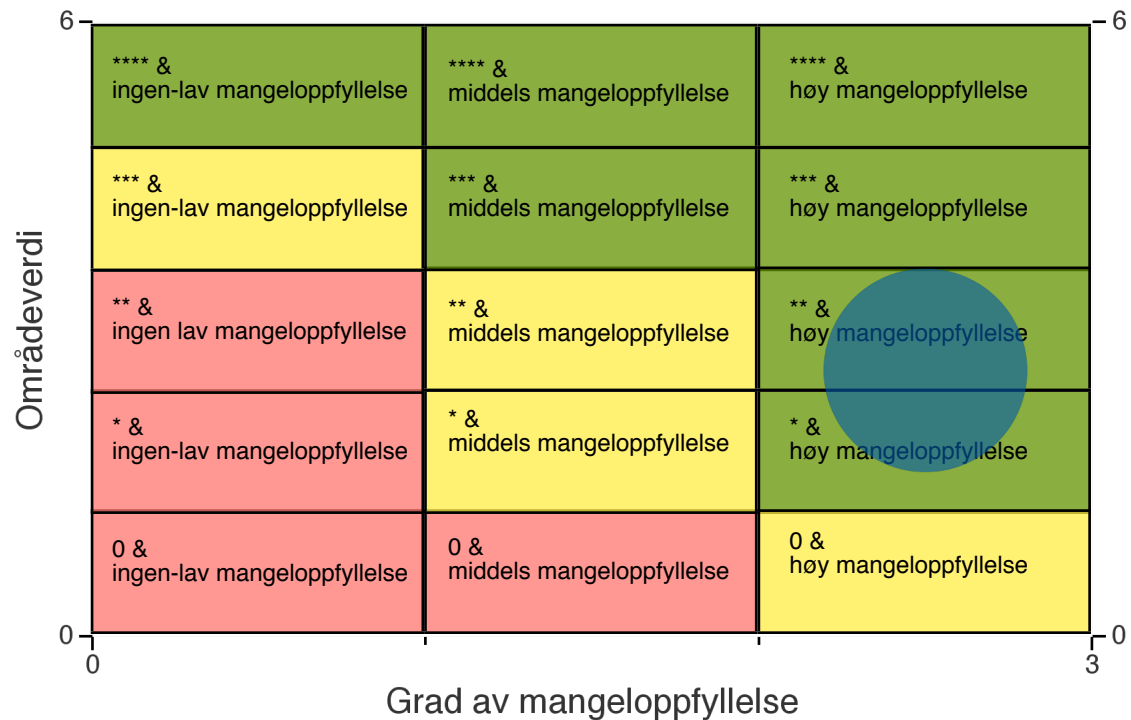
Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Høy mangeloppfyllelse

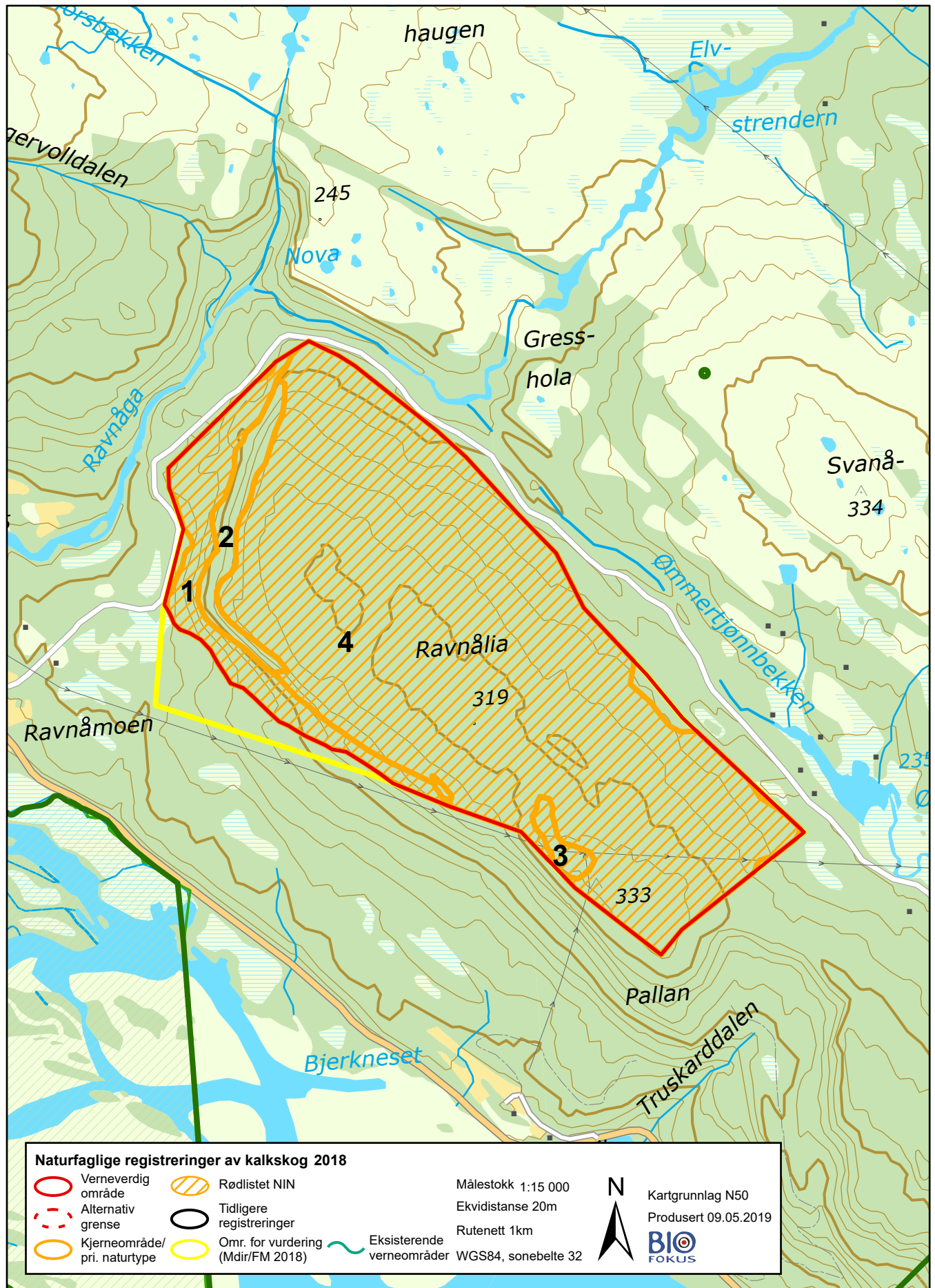
Restaurering- og utviklingspotensial: Ikke aktuell

Storumrådekvaliteter: Ikke aktuell

Samlet mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Ravnålia sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Bilder fra området Ravnålia

Naken kalkspatmarmor i veksling med en del kalkkrevende fjellarter i nordvest. Foto: Ulrike Hanssen

Det er nokså dype sprekker i nordvest. Foto: Ulrike Hanssen

Åpen kalkberg og matter med reinrose i neder deler av bergveggene i nordvest. Foto: Ulrike Hanssen

Bildet viser nordøstre del av lokaliteten, der den gradvis går over i sterkere tørkeutsatt grankalkskog. Foto: Ulrike Hanssen